

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai

Jogailos g. 14, Vilnius LT-01116

El. p.: taryba@kt.gov.lt

**PRAŠYMAS
DĖL TYRIMO PRADĖJIMO**

2023 m. spalio 4 d.

Asociacija „Kraštovaizdis“ (toliau – ir asociacija) atstovauja suinteresuotą visuomenę aplinkos klausimais bei priimant su aplinka susijusius sprendimus. Pagal viešai skelbiamą informaciją UAB „Žalia žemė“, bendradarbiaudama su UAB „Evecon“, planuoja statyti iki 117 vėjo elektrinių parką Alionių sen., Širvintų sen. ir Zibalų sen. Širvintų r. sav. Vilniaus apskr. teritorijoje, kurių vienos vėjo elektrinės galia – iki 8 megavatų, aukštis iki 280 m (toliau – VE parkas). Pranešimas apie UAB „Žalia žemė“ planuojamo iki 117 vėjo jėgainių parko Alionių sen., Širvintų sen. ir Zibalų sen. Širvintų r. sav. Vilniaus apskr. teritorijoje statybos ir veiklos poveikio aplinkai vertinimo pradžia Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje buvo paskelbtas 2023 m. kovo 7 d. Tokiu būdu asociacijos atstovaujama asmenų gyvenamojoje aplinkoje planuojama užsiimti ūkine veikla, kuri jos vystytojams, tikėtina, bus itin pelninga, tačiau kartu darys ir neišvengiamą poveikį aplinkai ir gamtai, kuris gali sukelti neigiamas pasekmes.

Asociacija 2023 m. rugpjūčio 8 d. raštu kreipėsi į Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybą (toliau – Konkurencijos taryba), prašydama pradėti tyrimą dėl galimų konkurencijos teisės pažeidimų. Konkurencijos taryba 2023 m. rugsėjo 14 d. raštu Nr. (1.48 Mr-43)6V-1178 informavo, kad šiuo metu neturi pagrindo pradėti tyrimą dėl Konkurencijos įstatymo pažeidimo.

Asociacija kreipiasi į Konkurencijos tarybą, pateikdama papildomą informaciją dėl situacijos vėjo elektrinių parkų statybos ir plėtros rinkoje.

Dėl nevienodų sąlygų rinkos dalyviams

Asociacija jau buvo paaiškinusi 2023 m. rugpjūčio 8 d. rašte, kad atstovaudama suinteresuotą visuomenę, kreipėsi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją (toliau – Ministerija) dėl informacijos suteikimo dėl 2022 m. balandžio mėnesį derinto aplinkos ministro įsakymo projekto „Dėl detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, žalos paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir pašalinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Projektas), kuris taip ir nebuvo patvirtintas dėl nežinomų priežasčių. Pareigą patvirtinti žalos aplinkai prevencijos priemonių, taip pat veiksmų, užtikrinančių teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaukymą, pašalinimą ar kitokį valdymą siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos

elementų funkcijų pablogėjimo, vykdymo tvarką aplinkos ministrui nustato Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 32¹ straipsnio 5 dalis, 32³ straipsnio 9 dalis.

Ministerija asociacijai atsakė 2023 m. liepos 28 d. raštu Nr. D8(E)-4582 „Dėl informacijos suteikimo“, kuriame paaiškino, kad Projekte nurodyti konkretūs atstumai (metrais) nuo paukščių ir šikšnosparnių veisimosi, maitinimosi (įskaitant perskridimo tarp jų), migracijos, žiemojimo sankauptų vietų ir saugomų bei Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų ribų, kuriais vėjo elektrinės daro ar gali daryti reikšmingą neigiamą poveikį (toliau – Atstumai) neprivalomi, kol toks aplinkos ministro įsakymas nepatvirtintas.

Kadangi aplinkos ministras iki šiol nėra patvirtinęs Projekto ar atitinkamo teisės akto, kuriuo reguliuojama žalos aplinkai prevencijos priemonių vykdymo tvarka, susiklostė tokia situacija, kad pažeidžiamos ne tik nurodytos Aplinkos apsaugos įstatymo nuostatos, 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2009/147/EB Dėl laukinių paukščių apsaugos, bet ir ūkio subjektų, veikiančių atsinaujinančių energijos šaltinių, vėjo elektrinių (jų parkų) plėtros rinkoje, lygiateisiškumo principas, konkurencijos laisvė.

Per dvejų metų laikotarpį, nesant priimto Projekto ar kito atitinkamo teisės akto, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) ataskaitos rengiamos su mažesniais Atstumais. Tokiu būdu sudaromos palankesnės sąlygos subjektams, dalyvaujantiems vėjo elektrinių (jų parkų) statybos ar plėtros rinkoje, šiuo metu jau pradėjusiems rengti dokumentus PAV procese, ir, priešingai – keliama grėsmė gyvajai gamtai. Griežtesnės sąlygos patvirtinus Projektą ar atitinkamą teisės aktą, dėl nepagrįsto delsimo, bus taikomos tik vėliau atliekamoms procedūroms, tokiu būdu iškreipiant konkurenciją, sudarant nevienodas sąlygas ūkio subjektams įeiti į rinką.

Dėl Orhuso konvencijos pažeidimų

2021 m. spalio mėnesį Jungtinių Tautų Orhuso konvencijos (1998 m. birželio 25 d. Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais) visuotinis narių susirinkimas sprendimu Nr. VII/81 nustatė, kad Lietuvos Respublika antrą kartą pažeidė šią svarbią tarptautinę sutartį (nuoroda į sprendimą: <https://unece.org/env/pp/cc/decision-vii81-concerning-lithuania>). Vienu iš esminių šiame sprendime nustatytų pažeidimų laikoma, kad Lietuvos Respublika yra sudariusi poveikio aplinkai vertinimo procedūras reglamentuojančių teisės aktų sistemą, kuri neužtikrina visuomenės teisių dalyvauti priimant aplinkai svarbius sprendimus, o sudaro privatiems verslo subjektams palankias sąlygas gauti juos tenkinančius sprendimus. Tai reiškia, kad dabar vykstantys procesai (poveikio aplinkai vertinimas) vykdomi pažeidžiant tas pačias Orhuso konvencijos nuostatas. Ministerija turėjo laiko pakeisti teisės aktus ir ištaisyti šiuos pažeidimus, tačiau jau dvejus metus tai nepadaryta dėl nežinomų priežasčių. Tikėtina, kad tinkamai pakeitus teisės aktus, vėjo elektrinių parkų vystytojams atsiras papildomų procedūrų derinant dokumentus ir atliekant PAV procedūras. Susidariusi situacija sudaro nevienodas konkurencines sąlygas vėjo elektrinių parkų plėtros rinkoje.

Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos

Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. XIII-1288 patvirtinta Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategija ir jos įgyvendinimo priemonių planas (toliau – Strategija). Šiuose dokumentuose įtvirtina vėjo ir saulės energijos infrastruktūros plėtra turėjo būti buvo aptarta su suinteresuota ir plačiąja visuomene. Kad visuomenės dalyvavimas priimant šiuos sprendimus būtų tinkamai užtikrintas ir efektyvus, kad būtų tinkamai laikomasi Orhuso konvencija prisiimtų įsipareigojimų, šie dokumentai turėjo būti pateikti viešai ir su visuomene aptarti minėtų planuojamų infrastruktūrų parametrai, jų keliami tarša, technologinės ir vietos alternatyvos. Tokie visuomenės pasiūlymai turėjo būti tinkamai įvertinti ir tinkamai atsižvelgta į susijusios ir plačiosios visuomenės atstovų nuomonę, tačiau tai nebuvo padaryta. Prašome Jūsų išreikalauti iš kompetentingų institucijų (Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos) informaciją apie Strategijos derinimą su visuomene.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes ir informaciją, prašome pradėti tyrimą dėl nevienodų konkurencijos sąlygų, konkurencijos teisės pažeidimų.

Elektroninio pašto adresas kontaktams: dokumentai@krastovaizdis.eu

Pagarbiai,

Asociacijos „Kraštovaizdis“ prezidentas

Teisutis Buda